

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่.....
รับที่(อีเมล) 633
วันที่ 8 มี.ค. 2565 เวลา 11.50 น.

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๒/ ๓

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
๑ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร
กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๑๙ มกราคม ๒๕๖๕

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติที่คณะรัฐมนตรีขอรับมาพิจารณาก่อนรับหลักการ (ร่างพระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/๓๘๔๒๗
ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอให้สำนักงานคณะกรรมการ
กฤษฎีกาเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
ความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (กำหนดหลักเกณฑ์การปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวโดยไม่ต้องมี
หลักทรัพย์) ซึ่งนายวิรัช พันธุมะผล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นผู้เสนอ เพื่อเสนอ
คณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยให้สำนักงานฯ เชิญผู้แทนกระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้องกับ
ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาร่วมพิจารณาโดยด่วนให้แล้วเสร็จ และเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาก่อนเสนอ
สภาผู้แทนราษฎรภายในกำหนดเวลาที่ขอรับมา ทั้งนี้ เพื่อให้การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแต่ละฉบับ
มีความสอดคล้องกับทิศทางนโยบายของคณะรัฐมนตรีและกรอบของงบประมาณ ให้สำนักงานฯ
เชิญผู้แทนสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและสำนักงานประมาณร่วมพิจารณา
ด้วยทุกครั้ง และแจ้งผลการพิจารณาไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีภายในวันที่ ๒๑ มกราคม
๒๕๖๕ ความละเอียดทราบแล้ว นั้น

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) ได้พิจารณาหลักการของร่างพระราชบัญญัติ
ดังกล่าว โดยได้รับฟังความเห็นของผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และมีความเห็นดังนี้

๑. ความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับหลักการของ
ร่างพระราชบัญญัติฯ ดังนี้

๑.๑ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เห็นว่า การปล่อย
ชั่วคราวต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมในเรื่องระบบ
การปล่อยชั่วคราว เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างรวดเร็ว ลดความเหลื่อมล้ำ
ในการเข้าถึงสิทธิที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราว และยกระดับการปล่อยชั่วคราวให้มีประสิทธิภาพ
โดยนำระบบประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลหลังปล่อยชั่วคราวที่มีความเหมาะสมกับผู้ต้องหา
หรือจำเลยแต่ละรายมาใช้ทดแทนการเรียกหลักทรัพย์เป็นหลักประกัน รวมทั้งควรเพิ่มประสิทธิภาพ

ของเจ้าหน้าที่ในการติดตามจับกุมผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนีหรือทำผิดเงื่อนไข อย่างไรก็ตาม เห็นควรทำการศึกษาวินิจฉัยเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในเรื่องการปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีหลักทรัพย์อย่างรอบคอบ เพื่ออำนวยความสะดวกยุติธรรมแก่ประชาชน และมีให้กระทบต่อกระบวนการยุติธรรมของประเทศ

๑.๒ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ไม่เห็นด้วยกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติฯ เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการปล่อยชั่วคราวไว้แล้ว และการกำหนดให้ผู้ต้องหาทำคำรับรองตนเองและทำสัญญาประกันตนเองโดยไม่มีหลักทรัพย์ประกันตัว อาจทำให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยทำผิดคำรับรองและผิดสัญญาประกันตนเอง หรือหลบหนีในระหว่างการประกันตัวและอาจก่อเหตุกระทำความผิดซ้ำ อีกทั้งการติดตามจับกุมตัวผู้ต้องหาจะต้องขอหมายจับ เพื่อประกอบสำนวนสอบสวน จึงเป็นการเพิ่มขั้นตอนการทำงาน และทำให้การดำเนินคดีเกิดความล่าช้า นอกจากนี้ การปล่อยตัวชั่วคราวโดยไม่มีประกันหรือหลักประกันควรกำหนดให้เป็นดุลพินิจของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ โดยพิจารณาจากข้อเท็จจริงของผู้ต้องหา เป็นรายกรณีไป โดยไม่ต้องนำเกณฑ์อัตราโทษมาพิจารณาด้วย

๑.๓ สำนักงานศาลยุติธรรม ไม่เห็นด้วยกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติฯ เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้บัญญัติหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวไว้ครบถ้วนแล้ว นอกจากนี้ เห็นว่า ร่างมาตรา ๑๐๕/๑ (๑) ที่บัญญัติให้ปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย โดยมีหลักทรัพย์หากเป็นการกระทำความผิดที่กฎหมายกำหนดโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีขึ้นไป หรือที่กฎหมายกำหนดโทษขั้นต่ำตั้งแต่ห้าปีขึ้นไปนั้น ขัดต่อมาตรา ๑๑๐ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่บัญญัติให้คดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสิบปีขึ้นไป ผู้ที่ถูกปล่อยชั่วคราวต้องมีประกันและจะมีหลักประกันด้วยหรือไม่ก็ได้ ประกอบกับคำแนะนำของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยการขยายโอกาสในการเข้าถึงสิทธิที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราว พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้กำหนดให้ผู้ร้องขอปล่อยชั่วคราวไม่จำเป็นต้องเสนอหลักประกัน แต่จะเสนอหลักประกันก็ได้ โดยศาลพึงพิจารณาปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกันหรือมีประกันแต่ไม่ต้องมีหลักประกันภายใต้เงื่อนไข แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๑.๔ สำนักงานอัยการสูงสุด เห็นว่า ปัจจุบันมีหลักเกณฑ์ในกฎหมายกำหนดเรื่องการปล่อยชั่วคราวครบถ้วนแล้ว ร่างมาตรา ๑๐๕/๑ ที่กำหนดให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยให้คำรับรองตนเองว่าไม่อยู่ระหว่างเวลาที่มีคำพิพากษาให้รอการลงอาญาหรือรอการกำหนดโทษ หรือพ้นโทษ จำคุกมาเกินกว่าสามปี ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยทำสัญญาประกันตัวด้วยตนเอง โดยปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยโดยเร็วที่สุด เว้นแต่การกระทำความผิดตามที่ระบุ ๘ ประการ จึงเป็นการกำหนดที่อาจไม่ครอบคลุมความผิดอาญาทั้งหมด เห็นควรนำแนวทางข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการเรียกประกัน หรือหลักประกันในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๘ มาพิจารณาประกอบด้วย

๒. ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) พิจารณาหลักการของร่างพระราชบัญญัติฯ ที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นายวิรัช พันธุมะผล กับคณะ) เป็นผู้เสนอแล้ว เห็นว่า ปัจจุบันประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ลักษณะ ๕ จับ ขัง จำคุก คั่น ปล่อยชั่วคราว ในหมวด ๓ ปล่อยชั่วคราว ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปล่อยชั่วคราวไว้แล้ว โดยเริ่มตั้งแต่มาตรา ๑๐๖ ที่บัญญัติให้ผู้ต้องหา

หรือจำเลยยื่นคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวโดยไม่ต้องมีประกัน มีประกัน หรือมีประกันและหลักประกัน และเมื่อเจ้าพนักงานหรือศาลได้รับคำร้องแล้ว มาตรา ๑๐๗ บัญญัติให้เจ้าพนักงานหรือศาลรีบสั่งอย่างรวดเร็ว และผู้ต้องหาหรือจำเลยทุกคนพึงได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว โดยอาศัยหลักเกณฑ์ตามที่บัญญัติไว้ในมาตราต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

(๑) มาตรา ๑๐๘ ให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวจากความหนักเบาแห่งข้อหา พยานหลักฐานที่ปรากฏ พฤติการณ์ต่าง ๆ แห่งคดี ความน่าเชื่อถือของผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกัน การจะหลบหนีของผู้ต้องหาหรือจำเลย ภัยอันตรายหรือความเสียหายที่จะเกิดจากการปล่อยชั่วคราว หรือคำคัดค้านของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ โจทก์ หรือผู้เสียหาย

(๒) มาตรา ๑๐๘/๑ ศาลสั่งไม่ให้ปล่อยชั่วคราวเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนี จะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน จะไปก่อเหตุอันตราย ผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกันไม่น่าเชื่อถือ หรือการปล่อยชั่วคราวจะเป็นอุปสรรค หรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อการสอบสวนของเจ้าพนักงานหรือการดำเนินคดีในศาล

(๓) มาตรา ๑๐๙ ให้ศาลถามพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือโจทก์ว่าจะคัดค้านการปล่อยชั่วคราวในคดีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องหาหรือถูกฟ้องในความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสิบปีหรือไม่

(๔) มาตรา ๑๑๐ ในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสิบปีขึ้นไป ศาลจะปล่อยชั่วคราวโดยมีประกันและจะมีหลักประกันด้วยหรือไม่ก็ได้ ส่วนในคดีอย่างอื่นจะปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกัน หรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันด้วยก็ได้ โดยมีหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

(๕) มาตรา ๑๑๑ ก่อนศาลจะปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกัน ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยสาบานหรือปฏิญาณตนว่าจะมาตามนัดหรือหมายเรียก

(๖) มาตรา ๑๑๒ ก่อนศาลจะปล่อยชั่วคราวโดยมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกัน ให้ผู้ประกันหรือผู้เป็นหลักประกันลงลายมือชื่อในสัญญาประกัน

(๗) มาตรา ๑๑๓ บัญญัติเกี่ยวกับการสั่งปล่อยชั่วคราวของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ

(๘) มาตรา ๑๑๓/๑ บัญญัติเกี่ยวกับการวางเงินสดหรือหลักทรัพย์อื่นรวมถึงบุคคลเป็นประกันหรือหลักประกันในกรณีที่มีการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน

นอกจากนี้ ในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการเรียกประกันหรือหลักประกันในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวไว้แล้ว เช่น ข้อ ๔ กำหนดว่าเมื่อศาลพิจารณาคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวแล้วเห็นว่าสมควรให้ปล่อยชั่วคราวได้ ให้ศาลปล่อยชั่วคราวโดยมีประกันหรือไม่มีประกันตามมาตรา ๑๐๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งในการพิจารณาว่าการปล่อยชั่วคราวควรจะมีประกันหรือไม่ต้องมีประกัน ให้ศาลพิจารณาถึงความร้ายแรงแห่งข้อหา สาเหตุและพฤติการณ์การกระทำความผิด บุคลิกลักษณะนิสัย สภาพทางร่างกายและจิตใจ การศึกษา การประกอบอาชีพการงาน ประวัติการกระทำความผิดอาญา สภาพและฐานะของครอบครัว และความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคมของผู้ต้องหาหรือจำเลย ในกรณีที่เห็นว่ามีความเหตุจำเป็นและสมควรที่จะปล่อยชั่วคราวโดยมีประกัน ให้ศาลกำหนดวงเงินประกันที่เหมาะสมแก่ข้อหาและสภาพแห่งคดี รวมทั้งแนวโน้มที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนี และในกรณี

ที่จำต้องเรียกหลักประกันให้ศาลพิจารณาว่าหลักประกันนั้นคุ้มกับวงเงินประกันที่กำหนดหรือไม่ โดยให้คำนึงถึงความน่าเชื่อถือของผู้ขอประกัน หลักประกัน และฐานะของผู้ต้องหาหรือจำเลย ประกอบด้วย และในข้อ ๕ ได้กำหนดวงเงินประกันโดยพิจารณาจากอัตราโทษจำคุก เช่น คดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินสิบปี ให้ศาลใช้ดุลพินิจอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยไม่ต้องมีประกัน หรือคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสิบปีขึ้นไป การอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวต้องมีประกัน และจะมีหลักประกันหรือไม่ก็ได้ แต่วงเงินประกันต้องไม่สูงเกินควรแก่กรณี นอกจากนี้ ในข้อ ๑๒ กำหนดให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยอาจทำสัญญาประกันตนเองได้

ดังนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) จึงเห็นว่า ในชั้นนี้คณะรัฐมนตรี ยังไม่ควรมีมติรับหลักการร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นายวิรัช พันธุมะผล กับคณะ) เสนอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายปกรณ์ นิลประพันธ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

กองกฎหมายกระบวนการยุติธรรม

ฝ่ายกฎหมายกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

โทร. ๐๘๓ ๔๔๗ ๙๑๑๙ (นางสาวเจนจิรา)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๒๗๐๑

www.krisdika.go.th

www.lawreform.go.th

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@ocs.go.th